

Boxholms säteri som det ser ut idag. Här växte Margareta Lindström upp i början av 1900-talet. Till vänster Margareta Lindströms två böcker som handlar om hennes uppväxt på Boxholms säteri. Hon skrev även ett antal böcker om sömnad.

Margareta – en herrgårdsflicka

Magnus Ugglas mormor växte upp på Boxholms säteri

BOXHOLM (LT)

Hon föddes som Margareta af Burén och är idag känd som herrgårdsflickan från Boxholms säteri, åtminstone bland de som läst hennes självbiografiska bok om uppväxten på säteriet. Margareta lämnade så småningom herrgårdslivet, troligen 1916, och senare började hon jobba inom mode- och sömnadsbranschen. Hon får barn och år 1954 föds barnbarnet Magnus. Magnus Ugglas!

Den 13 maj 1899 föddes det en flicka på Boxholms säteri som fick namnet Margareta. Föräldrarna till flickan hette Ivar af Burén och Matilda (Matta), och modern kom från den adliga släkten Mörnér af Morlanda.

Ivar af Burén arrenderade vid denna tid Boxholms säteri av fadern Pontus af Burén. Det är oundvikligt att berätta om släkten Burén då Boxholms bruks historia avhandlas.

Flickan kom senare i livet att få efternamnet Lindström, men hon föddes som Margareta af Burén. Hennes farfars farfar var Carl Daniel Burén, "skaparen" av Boxholms järnbruk.

Knappast någon har betytt så mycket för Boxholm som Carl Daniel Burén. "Det var han som under åren 1780-1819 genom energi, företagsamhet och god affärsblick lyckades förvandla de små hamnarna till en betydande bruksanläggning, och som fick bergskollegiets tillstånd att kalla anläggningen Boxholms järnbruk", så skriver Elis Wettergren i skriften Ekeby sockens hävder 5.

Efter Carl Daniel Burén följde Peter Carl af Burén, Didrik Pontus af Burén, Pontus af Burén och Carl af Burén som brukspatroner i Boxholm. Den sistnämnde, Carl af Burén var bror till Ivar af Burén och således farbror till Margareta.

Idag vet vi en hel del om Margareta Lindströms uppväxt på Boxholms säteri i början av 1900-talet, och det beror på att hon 1964 gav ut en självbio-

grafisk bok om uppväxten som heter "Jag var en herrgårdsflicka" samt boken "En herrgårdsflicka bryter upp" (1966).

En bra sammanfattning om Margaretas liv har också Ingemar Carlsson skrivit och därifrån är mycket fakta hämtad till denna artikel.

Margareta hade fyra syskon, Uno, Carin, Harald och Didrik. Ivar af Burén var en sträng och diktatorisk fader medan modern var snäll och godhjärtad.

Margareta hade lärt sig att läsa för guvernanten men tröttnade på undervisningen i hemmet så när hon var i trettonårsåldern började hon på Linköpings flickskola. Under sommaren 1914 gick hon och läste för komminister Sixten Dahlqvist i Boxholm och hon konfirmerades i brukskyrkan den 8 augusti.

När skoltiden var över visste hon inte vad hon skulle hitta på. Hela hösten 1915 vistades hon hemma på herrgården, överksam och villrådig. Några månader senare reste hon till Stockholm för att gå på sykurs, men hela tiden känner hon sig ensam och missbeläten.

Men så stöter hon på två flickbekanta från bruket som hon fått en utbildning i Linköping, en utbildning som var på modet vid den här tiden, första världskriget rasade ju. Margareta tilltalades av kursen så hon ansökte och blev antagen och genomgick en sex månader lång utbildning inom sjukvården i Linköping, anordnad av Röda korset, och då hon var klar erhöll hon diplom undertecknat av prins Carl som var svenska Röda korsets ordförande.

Margareta utbildade sig senare inom modebranschen och hon praktiserade i Paris och New York och blev mode- och sömnadskonsulent, samt tjänstgjorde som lärare vid Brevskolan. Margareta gav ut böcker om sömnad, och hon var även skribent i tidskriften Hertha.

Margaretas vuxenliv är annars inte så känt men hon var gift med Olof Thiel åren 1919-1926 och från 1928 med Karl Lindström (död 1974) vilket

Margareta Lindström som hon ser ut på bokomslaget till boken Jag var en herrgårdsflicka. Hon föddes den 13 maj 1899. Föräldrar är Ivar Burén, arrendator från Boxholm och hustru Matilda Sofia Ulrika Mörnér. Längst upp: Margareta Lindström som hon såg ut i yngre dagar. Längst ner: Den gamla Östgötagården vid Svartån heter det första kapitlet i boken Jag var en herrgårdsflicka, och en tecknad bild på Boxholms säteri illustrerar.

förstås är orsaken till efternamnet Lindström. I det första äktenskapet fick Margareta dottern Madeleine, och hon i sin tur kom att gifta sig med Claës Ugglas, och de fick söner Gabriel Ugglas och Magnus Ugglas. Det innebär alltså att Magnus Ugglas, i allra högsta grad, har rötter i Boxholm. Herrgårdsflickan Margareta Lindström var Magnus Ugglas mormor.

Boken "Jag var en herrgårdsflicka" är en mycket intressant tidsskildring av livet på en herrgård för omkring 110 år sedan. I ett par avsnitt ägnar Margareta intresse åt de enkla och fattiga människorna som var anställda hos patron på Boxholms säteri. Det spårades emot ordentligt när fackföreningsrörelsen försökte tränga på... Här skulle minsann inga nymodigheter få något fotfäste. Visserligen hade de underlydande patronens välsignelse då det gällde att rösta, bara de röstade konservativt!

På bruket däremot bröt omdaning fram och arbetarna

slöt sig samman i fackförening, det byggde Folkets hus och man bildade en Arbetarnas Ring som prispressare på konsumtionsvaror. Inte ens bruksdisponenten hindrade de nya demokratiska strömningarna även om han såg de hotande "inkräkarna" med oblidla ögon.

Medan brukets arbetare ordnade demonstrationståg första maj pågick samtidigt sysslorna som vanligt vid säteriet utan påverkan av allt stähej.

Med inlevelse och värme berättar Margareta i sin bok om en värld där man var omgiven av en stor släkt med samma traditioner och åsikter, omgäddad av en trygghet som auktoritet kan ge. Men skuggsidorna skymtar också fram, och gripande är hennes porträtt av enkla och fattiga människor...

Enligt Margareta så rådde det ett gott förhållande mellan patron och de underlydande. Alla hade fri sjukvård, de hade en liten täppa där de kunde odla en del matnyttigt, de hade

några höns och en gris.

Torparna tillkallades vid tillfälliga behov. Det ingick i arrenderet att de skulle stå till förfogande exempelvis då skörden skulle bärgas.

Sommaren 2010 satte Birgitta Wigfors upp "Jag var en herrgårdsflicka" som ett krönikespel, och spelplatsen var passande nog Boxholms säteri. Den gången gestaltades Margareta Lindström av Marianne Holmbom, och bland publiken fanns barn, barnbarn och släktingar till Margareta Lindström. Det gjorde dock inte Magnus Ugglas. Men vi kan ju hoppas att han en dag får besöka Boxholms säteri. Han vore ju en perfekt person att ha med i släktforskningsprogrammet Vem tror du att du är, och då om inte annat vore ju ett Boxholmsbesök på sin plats.

Magnus mormor Margareta gick ur tiden den 18 oktober 1992. Hon bodde då i Saltsjöbadens församling.

Text:
KLAS JOHANSSON

Det händer

Evenemangstips
i Boxholms kommun

Jubileumsutställning

Om branden som ödelade gamla biblioteket och om uppbyggnaden av vårt nya bibliotek som nu firar 20-årsjubileum.

Tid: T o m 05-19.

Plats: Boxholms bibliotek.

Korpens tipspromenad

Tid: Söndagar t o m 05-28, kl 9-11.

Plats: Start vid Parketten.

Vandring med Korpen

Vi går ca 3 timmar och stanar halvvägs för att avnjuta medhavd matsäck.

Tid: 05-25, kl 9-12.

Plats: Start vid Folkets hus.

Sango – en cirkus på väg

En cirkusgrupp kommer för att uppträda. Man ska bjuda på akrobatik, luftakrobatik, lindans och jonglering, kryddat med inslag av magi, hiphop och parkour. Men en av artisterna hittar inte sin plats. Kanske för att hon inte riktigt förstår hur allt fungerar. Kanske för att de andra inte ger henne en ordentlig chans. Men genom föreställningens hisnande nummer och genom att försöka förstå och lära sig lita på varandra hittar gruppen en väg att fungera tillsammans. Fri entré.

Tid: 06-03. Kontakta biblioteket för tid.

Plats: Boxholms bibliotek.

Växtfärgning

Vi kommer att färga med lökskal från gul lök, som ger en kraftigt guldgul färg, med stenlav som ger varm brun färg och med björklöv eller hundkex som båda ger en mild gul färg. Vi kommer att huvudsakligen hålla till utomhus och använda en gammal vedeldad tvättgryta till färgningen. Kom hit i oömma kläder. Priser och info www.hogarden.se.

Tid: 06-10.

Plats: Pensionat Hogården.

Somviksängen

Naturguide Lars Frölich visar den rika floran och berättar om ängens betydelse i kulturhistorien. Pris 50 kr/vuxen.

Tid: 06-27, kl 18.30.

Plats: Från Boxholm kör mot Malexander. Efter 10 km ta av mot Blåvik. Samling för samäkning på grusplanen som ligger direkt efter Blåviksavgätet.

Torgdag eller minimarknad i Malexander

Passa på att ströva omkring i natursköna Malexander. Har du något att sälja eller ställa ut är du hjärtligt välkommen att höra av dig. Antingen på tel 0142-30168 eller via mail: sylles@boxholmmail.se

Tid: 07-06-06-20.

Plats: Malexander.